

Datum
2025-02-19

Vår referens: Antje Dederling

Mottagare

s.remissvar@regeringskansliet.se

CC s.sl@regeringskansliet.se.

Diarienummer S2024/02100

Remissinstans; Vårdföretagarna

Remissvar till "Bättre tillsammans – Förslag till en uppdaterad nationell cancerstrategi"

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privat och idéburen vård och omsorg. Vårdföretagarna har cirka 2000 medlemmar med drygt 114 000 årsanställda som bedriver vård och omsorg i hela landet, och har en central roll i dagens och framtidens hälso- och sjukvård.

Vårdföretagarna har beretts tillfälle att lämna remissvar över förslagen på en uppdaterad nationell cancerstrategi.

Vårdföretagarnas synpunkter

Cancerstrategins övergripande målsättning är att minska risken för cancer, att fler diagnostiseras tidigt, att fler överlever en cancersjukdom samt att de som diagnosticeras med och behandlas för cancersjukdomar ska ha bästa möjliga livskvalitet under och efter behandling. Strategin identifierar även 25 delmål att uppnå inom en tioårsperiod.

Vårdföretagarnas synpunkter utgår från de övergripande målen samt adresserar vissa områden inom de 25 delmålen. Avsikten är att belysa betydelsen av utförarneutralitet och samverkan i hela hälso- och sjukvården för att nå målsättningarna i cancerstrategin.

Minska risken för cancer och se till att fler diagnosticeras tidigt

Privata aktörer står idag för ungefär hälften av alla besök som görs i primärvården. Det är i primärvården många riskfaktorer och riskbeteenden kommer identifieras och det är där många av de standardiserade vårdförloppen kommer initieras.

Det är ett uppmärksammat problem att många av de satsningar som ska leda till en förstärkt primärvård inte når verksamheterna. Sammanfattningsvis är kombinationen av ersättningar som inte räknas upp, utökade uppdrag och brist på allmänspecialister en utmanande kombination.

Att många olika utförare bidrar till primärvården kan inte underskattas. Det är inte minst en nyckel för att medarbetarna ska välja att arbeta, och stanna kvar, i primärvården. Samtidigt finns många exempel på hur privat drivna verksamheter gör detta under sämre förutsättningar än motsvarande regiondrivna.

Möjligheterna att nå målen med cancerstrategin är i många delar beroende av att satsningarna på den nära vården kommer verksamheterna, oavsett utförare, till del. Det gäller inte minst för att se till möjligheterna att implementera nya metoder för att upptäcka och diagnosticera cancer, men även för att stimulera ett innovativt klimat. Resurserna i primärvården behöver räcka till att ge medarbetarna tid, för patienter och för att vidareutbildas – och för att utbilda framtidens kollegor. Uppdrag i regionala förfrågningsunderlag behöver t.ex. ta höjd för nya utökade kostnader. Risker med förändringar i regionernas organisation kring vårdutbud och vårdnivåer kan också behöva analyseras utifrån hur detta påverkar möjligheterna att nå målen i cancerstrategin – där förändrade patientflöden kan påverka vården i flera områden.

Delmål att "Strukturer för uppföljning vid ökad cancerrisk är implementerat i alla regioner"

Alla verksamheter måste ha lika möjlighet att t.ex. implementera ny diagnostisk teknik och metoder för att identifiera tidiga symtom på cancer. Uppdragen till primärvården behöver också säkerställa att alla patienter har lika möjligheter att följas upp, oavsett vilken driftsform deras husläkare har. Den kommande utvecklingen inom datadriven och AI-genererade metoder är exempel på sådant som behöver tillgängliggöras för alla patienter oavsett utförare.

Delmål "Minskade skillnader mellan regioner kring deltagande i cancerscreening"

Regionala och socioekonomiska ojämlikheter präglar en stor del av hälso- och sjukvården. Det gäller även deltagande i de nationella screening- och vaccinationsprogrammen. För att nå de som väljer att inte delta i screening finns skäl att pröva nya metoder. Det kan t.ex. vara ett ökat samarbete med privata aktörer inom ett nationellt uppdrag. Vidare finns goda skäl att se över en utökad

samverkan för diagnosticerande åtgärder för att varken köer eller undanträngningseffekter ska uppstå när t.ex. nya screeningprogram införs.

De som diagnosticeras med och behandlas för cancersjukdomar ska ha bästa möjliga livskvalitet under och efter behandling

Delmål "Tidig anslutning till palliativ vård i alla regioner" samt "Mer än 90% av patienter i cancervården upplever att de är delaktiga i besluten i önskad omfattning och upplever hög grad av kontinuitet och samordning"

Privat drivna verksamheter har ofta en hög patientnöjdhet. Ett utökat samarbete kring lärande om hur verksamheter kan organiseras för att patienterna ska uppleva delaktighet, kontinuitet och samordning bör undersökas. Det finns även andra åtgärder på regional nivå som kan utvecklas för att nå målen kring kontinuitet, samordning och delaktighet. Det kan t.ex. handla om att se till att ersättningar utformas för att skapa goda förutsättningar för vårdgivarna att avsätta tid för samverkan mellan vårdnivåer och utförare så att upplevelsen blir mer sömlös för patienten.

En mer jämlik tillgång till palliativ vård i god tid kan underlätta en svår period för många människor och deras anhöriga. Vårdföretagarna vill också i detta sammanhang lyfta värdet av samverkan med fler utförare. Avancerad sjukvård i hemmet, för behandlande såväl som palliativ vård, behöver ges förutsättningar att verka långsiktigt och hållbart. De regionalt reglerade ersättningarna behöver då t.ex. ha en indexerad årlig uppräknings och ge möjligheter att ta hand om patienter med komplicerade hemförhållanden. De behöver också återkommande revideras för att möta utvecklingen så som en större efterfrågan av blodtransfusioner och provtagning i hemmet. Vidare behöver uppdragen ge utrymme för den tid som kan behövas för samverkan med andra vårdgivare runtomkring patienten.

"80% av cancerbehandlingarna startar inom tre veckor efter behandlingsbeslut"

Sveriges långa vårdköer är ett problem i vårdens alla delar, liksom brist på vårdplatser på akutsjukhusen. Vårdföretagarnas medlemmar har länge lyft att det finns en underutnyttjad kapacitet, och att fler åtgärder kan erbjudas hos privata vårdgivare. Då kan resurser frigöras på akutsjukhusen.

Ytterligare synpunkter

Vårdföretagarna vill utöver ovan betona vikten av att möjliggöra tillgång till rehabilitering och specialiserad cancerrehabilitering. En välfungerande cancerrehabilitering är avgörande för att säkerställa bästa möjliga livskvalitet under och efter behandlingen och kan underlätta återgång i arbetslivet och vardagen. Kompetensen och kapaciteten hos Vårdföretagarnas medlemmar

behöver tas tillvara. Också detta behöver återspeglas i de regionala besluten. Tillgången till rehabilitering är idag begränsad i många regioner, och liksom i primärvården har få verksamheter tagit del av finansiella satsningar samtidigt som uppdragen och behoven ökar. För att uppnå en mer jämlik vård behöver cancerrehabilitering erbjudas oberoende av bostadsort.

Slutligen vill Vårdföretagarna lyfta att vi och våra medlemmar givetvis finns tillgängliga för en fortsatt dialog.

Med vänlig hälsning

Antje Dederling
Förbundsdirektör Vårdföretagarna

Karin Elinder
Näringspolitisk expert